

1869 г. станалъ митрополитъ Нишавски, съ седалище въ Пиротъ. Въ своитѣ книжовни работи, съ каквито се явява още въ 1857 г., Партений подига и разглежда въпроси, които му правятъ честъ за времето, когато е живѣлъ и срѣдата, въ която се е движелъ. Партений поставя на разглеждане важния въпросъ за книжовния езикъ у българитѣ, за наречията у българитѣ, за особеноститѣ на македонското българско наречие и пр. Той събира и обнародва български народни пѣсни изъ Македония, превежда Климентовото житие отъ Теофилакта, нѣкои отъ книгитѣ си пише на своя дебърски говоръ и пр. (Л. Димитровъ, Обществена и книжовна дейность на Хаджи Партения Зографски, въ Извѣстия на семинара по славянска филология за 1904 и 1905 г. София 1905, стр. 359—380).

Въ статията си Мисли за български-отъ азикъ (Български книжици 1858, I ч., кн. 1, 35—41) Партений развива мисълта за необходимостта да се проучатъ отдѣлнитѣ наречия „врху кои-то общій-отъ азикъ иматъ да се зидатъ“. Партений дѣли българския езикъ на две наречия, едното въ северна България и Тракия, а другото въ Македония. Първото отъ тѣхъ е влѣзло за основа на книжовното наречие. Авторътъ ратува за участието и на второто наречие въ книжнината; и дори нѣщо повече, той иска неговото родно наречие, македонското, да бѣде поставено за главна основа на книжовното: „Македонско-то наречіе не толко не трѣбеть и не можеть да бидеть исклученно отъ общій-отъ писменій азикъ, по добро тѣа бѣше ако оно са прѣимаше за главна негова основа; по таа причина что оно е по-пълнозвѣчно, по плавно и по стройно, и въ много отношеніа по пълно и по богато. Представители на тоа наречіе се югозападни-те страни на Македоніа“. После той дава характеристика на македонското наречие. На края се даватъ записани отъ него нѣколко народни пѣсни изъ Македония.

XV

Тетовско

Най-горната долина на р. Вардаръ е известна съ името Пологъ, който се дѣли на Горни и Долни Пологъ. Пологъ и неговитѣ два дѣла сж познати още въ XI в. Ана Ком-